

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

LUKE

LUKE-seminaari 13.5.2026

Ajankohtaista lukiokoulutuksesta I

Yksikön päällikkö, opetusneuvos Petri Lehikoinen
Lukiokoulutus, taiteen perusopetus ja vapaa sivistystyö -yksikkö

LUKE-seminaari on varma kevään merkki kuten puron solina

- Virtaa, virtausta ja virikkeitä tulevaan lukuvuoteen
- Raikas yhteinen kohtaaminen kevään loppurutistuksia loiventamaan
- Rauhoittuminen ison kuvan ja ajankohtaisasioiden äärelle
- Tänään iloitsemme myös uusista ylioppilaista ja juhlistamme LUKE-verkoston 10-vuotistaivalta

LUKE

10

© PL

Opetushallituksen arvot, missio ja visio 2026

Visio

Minkä päämäärän eteen työskentelemme?

Sivistys merkityksellisen
tulevaisuuden perustana

Arvot

Mikä on toimintamme perusta?

Luottamus

Avoimuus

Kestävyys

Yhdenvertaisuus

Missio

Miksi olemme organisaationa olemassa?

Olemme koulutuksen, kielen ja
kansainvälistymisen asiantuntija,
kehittäjä ja palveluntuottaja.

Opetushallituksen osastot ja yksiköt

ASIAKKUUDET JA TIETO	KASVATUS, KOULUTUS JA OSAAMINEN	KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ	KOTIMAISTEN KIELTEN KESKUS
<ul style="list-style-type: none"> • ICT-palveluhallinta • Opiskelijavalinnan palvelut • Oppimateriaalit ja julkaisut • Strateginen tuki • Tietotuotanto ja analyysit • Tietovirrat • Tutkintojen ja kieliosaamisen tunnustaminen	<ul style="list-style-type: none"> • Ammatillinen koulutus • Kehittämisen tuki • Lukiokoulutus, taiteen perusopetus ja vapaa sivistystyö • Perusopetus ja varhaiskasvatus • Ruotsinkielinen koulutus	<ul style="list-style-type: none"> • Ammatillisen koulutuksen kansainvälistymispalvelut • EU-ohjelmien koordinaatio • Kansainvälinen korkeakoulu yhteistyö • Suomen koulutuksen ja kielen tunnettuus • Nuorison, kulttuurin ja liikunnan kansainvälistymispalvelut • Opetusalan globaalit kumppanuudet • Yleissivistävän ja aikuiskoulutuksen kansainvälistymispalvelut	<ul style="list-style-type: none"> • Kielenhuoltoyksikkö • Ruotsin kielenhuolto- ja sanakirjayksikkö • Sanakirjayksikkö

HALLINTOPALVELUT

- Henkilöstö- ja työympäristöpalvelut
- Talous- ja hankintapalvelut
- Tietohallinto
- Valtionsuudet

PÄÄJOHTAJA JA VIESTINTÄ

- Johtamisen tuki
- Viestintä

Erillisyksiköt: YTL, Karvi ja Jotpa

Ylioppilastutkintolautakunnan kanslia (YTL) hoitaa ja kehittää ylioppilastutkinnon toimeenpanoa ja lautakunnan hallintoa.

- Henkilöstöä 25
- YTL johtaa ja valvoo ylioppilaskokeiden laadintaa ja toteuttamista sekä myöntää valmistuneiden ylioppilaiden todistukset. YTL:n logon voikin löytää jokaisesta yo-kokeesta ja -todistuksesta.
- [Lue lisää YTL:stä](#)

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (KARVI) vastaa koulutuksen ja varhaiskasvatuksen ulkopuolisesta ja riippumattomasta arvioinnista.

- Henkilöstöä n. 55
- Karvi muun muassa arvioi oppimistuloksia ja –järjestelmiä sekä auditoi korkeakouluja. Näillä tiedoilla kehitetään suomalaista koulutusta, edistetään päätöksentekoa ja tehdään kansainvälisiä koulutusvertailuja.
- [Lue lisää Karvista](#)

Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus (JOTPA) tukee ja sovittaa yhteen oppimisen ja työllisyyden palveluja.

- Henkilöstöä 11
- Keskus tuo jatkuvuutta palvelujen kehittämiseen ja tiedon hyödyntämiseen sekä tukee osaamis- ja työllisyyspalvelujen tuottajia ja verkostoja. Palvelukeskuksen perustamiseen liittyvät lait tulivat voimaan 1.9.2021.
- [Lue lisää Jotpasta](#)

Ajankohtaisia ops-perusteudistuksia OPH:ssa

- Perusopetuksen ops-perusteet
  - Osaamistakuu
- Taiteen perusopetuksen ops-perusteet
  - Lainsäädäntö muuttumassa, HE annetaan 21.5.2026
  - Yksi oppimäärä entisten kahden sijaan
- Lukion ops-perusteiden lukiodiplomiluku
  - Esim. lukiodiplomien rakenne, terminologia, yleiset tavoitteet, arviointi
  - Uudet lukiodiplomit, poistuvat lukiodiplomit
  - Päivitetyt Opetushallituksen ohjeet kaikkiin lukiodiplomeihin

2027 – 2030

➤ Syventävä vaihe

- Hiotaan hyviä käytäntöjä ja nautitaan laadukkaasta lukiosta
- Lukiokoulutuksen laatustrategian tähtäin vuodessa 2030
- Taito- ja taideaineiden yo-kokeet, uudet lukiodiplomit ja englanninkielinen yo-tutkinto käyttöön

2024 – 2027

➤ Tuotekehittelyvaihe

- Uusien LOPS-perusteiden kaikki mahdollisuudet käyttöön
- Oppimisen tuen ja erityisopetuksen uudistus
- Lukiokoulutuksen laatustrategian edistämistä
- Taito- ja taideaineiden yo-kokeiden ja uusien lukiodiplomien sekä englanninkielisen yo-tutkinnon kehitystyö

2021 – 2024

➤ Sisäänajovaihe

- Uudet rakenteet, uusien sisältöjen ja laaja-alaisen osaamisen sisäistäminen

Lukiokoulutuksen laatutekijät

Visio: Laadukas ja luotettava lukiodiplomi

Esitys lukiodiplomin kehittämissuunnitelmaksi 2023–2026

Etenemme vision viitoittamalla tiellä

Opetushallitus, 29.11.2022 (OPH-5219-2021)
Toimeksianto: OKM, 25.11.2021
(VN/2062/2020-OKM-214)

Uudet lukiodiplomit

Sanataide, tiede ja teknologia sekä yrittäjyys

- Kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomit poistuvat lukiodiplomitarjonnasta 1.8.2027 aloittavilta opiskelijoilta
  - Ylioppilastutkintolautakunta valmistelee kuvataiteen, liikunnan ja musiikin ylioppilaskokeita, jotka järjestetään ensi kertaa syksyllä 2029
- Kolmen poistuvan lukiodiplomin tilalle tulee kolme uutta lukiodiplomia:
  - Sanataiteen lukiodiplomi
  - Tiede ja teknologia –lukiodiplomi
  - Yrittäjyyden lukiodiplomi
- Lukiodiplomit on kehitetty aineisiin ja aineryhmiin, joiden osaamista ei voi osoittaa ylioppilastutkinnon kokeissa.
  - Uusissa lukiodiplomeissa osoitettava osaaminen kiinnittyy lukio-opinnoissa useisiin eri oppiaineisiin

Tiivistä lukiodiplomien kehittämistyötä kevään aikana

- Uusien lukiodiplomien koordinaatioryhmä ja kehittämistyöryhmät ovat työskennelleet vuoden 2026 alusta lähtien
- Opetushallitus päättää lukiodiplomien osalta lukion opetussuunnitelman perusteisiin tulevista muutoksista vuoden 2026 loppuun mennessä
  - Koulutuksen järjestäjät päivittävät paikalliset opetussuunnitelmansa tarjoamiensa lukiodiplomien osalta ja ottavat ne käyttöön 1.8.2027 alkaen
  - Opetushallitus antaa myös uudet suoritusohjeet kaikille lukiodiplomeille
- Samalla yhdenmukaistamme lukiodiplomeita, päivitämme nykyisiä lukiodiplomeita (tanssi, teatteri, media, käsityö, kotitalous) ja tuotamme tukimateriaaleja kaikkia lukiodiplomeita varten

Lukiodiplomeille yhdenmukainen rakenne ja terminologia

Lukiodiplomin osat:

Lukiodiplomityö + Portfolio + Pohdinta

- sisältyvät kaikkiin lukiodiplomeihin
- osat eroavat rakenteeltaan lukiodiplomikohtaisesti
- ”Lukiodiplomityön”, ”Portfolion” ja ”Pohdinnan” rinnalla voidaan käyttää tarkentavia lukiodiplomikohtaista rinnakkaiskäsitteitä

Lukiodiplomin laajuus ja pohjaopintojen vähimmäislaajuus

- Lukion opetussuunnitelman perusteiden mukainen lukiodiplomi suoritetaan **kahden opintopisteen** laajuisen opintojakson aikana (810/2018).
- Lukiodiplomien suorittamisen pohjana ovat vähintään **kuuden opintopisteen** laajuiset lukiodiplomia edeltävät lukio-opinnot.
- Lukion opetussuunnitelmassa määritellään opintojaksot, **jotka voivat olla lukiodiplomin suorittamista edeltäviä lukio-opintoja.**

Sanataiteen lukiodiplomi (2 op) **LUONNOS**

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- antaa erityisen näytön osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan sanataiteessa
- perehtyy johonkin valitsemaansa sanataiteen osa-alueeseen ja sen ilmaisukeinoihin
- kehittää omaäänisyyttään ja luovuuttaan
- rohkaistuu laajentamaan kielellistä ilmaisuaan
- ymmärtää tekstien tulkinnan ja tuottamisen välisen vuorovaikutuksen
- suunnittelee ja toteuttaa itsenäisesti sanataiteellisen työskentelyprosessin
- osaa suhteuttaa sanataideteoksensa johonkin kontekstiin ja käyttää taiteentalalle ominaisia tekstitaitoja
- kartuttaa reflektoinnin ja vuorovaikutuksen taitojaan.

Keskeiset sisällöt

- perustuvat lukiodiplomille asetettuihin tavoitteisiin sekä valittuun tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan
- muodostuvat opiskelijan laatiman omaäänisen sanataideteoksen (**lukiodiplomityö**), työskentelyprosessia avaavan ja työskentelyä refleктоivan **portfolio**n ja **pohdinnan** muodostamasta kokonaisuudesta.

Tavoitteena on, että opiskelija

- antaa näytön erityisestä osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan tieteellisessä ajattelussa ja teknologisessa soveltamisessa
- laajentaa ymmärrystään tieteen ja teknologian merkityksestä yhteiskunnassa ja kestävän tulevaisuuden rakentamisessa
- hyödyntää monialaisia taitoja, kuten ongelmanratkaisua, kriittistä ja eettisesti vastuullista ajattelua, luovuutta sekä digitaalista osaamista
- soveltaa oppimaansa käytännönläheisesti, tutkien ja luovasti
- vahvistaa laaja-alaista osaamistaan ja tarkastelee mahdollisuuksia hyödyntää teknologiaa yhden tai useamman oppiaineen näkökulmasta syventäen omaa kiinnostustaan teknologiaan
- vahvistaa jatko-opintovalmiuksiaan erityisesti matemaattis-luonnontieteellisillä, teknisillä ja teknologiaan liittyvillä aloilla

Tiede ja teknologia -lukiodiplomin keskeiset sisällöt ovat:

- lukiodiplomityö,
- tieteellinen esittely ja
- portfolio

YRLD8 Yrittäjyyden lukiodiplomi (2 op) **LUONNOS**

- **Tavoitteet**
  - Moduulin tavoitteena on, että opiskelija osoittaa erityistä osaamista ja harrastuneisuutta yrittäjyydestä ja liiketoiminnasta
  - Osoittaa hallitsevansa yrittäjyyden prosessiin sisältyvät tavoitteiden asettamisen, ideoinnin ja suunnittelun vaiheet ja vaatimukset
  - Osaa analysoida yrittäjyystekoa ja yrittäjyyttä kestävän ja vaikuttavan liiketoiminnan näkökulmista
  - Osaa reflektoida osaamistaan yritystoiminnasta yhteiskunnallisessa kontekstissa
  - Osoittaa hallitsevansa yritystoiminnassa tarvittavia viestintä- ja vuorovaikutustaitoja
- **Keskeiset sisällöt**
  - Muodostuu yrittäjyysteosta, portfolioista ja pohdinnasta

Tervetuloa mukaan yhteisille foorumeille

LUKE-verkoston alueellinen toiminta sekä valtakunnalliset tilaisuudet ja iltapäiväkahvit

Oppimisen tuen ja erityisopetuksen seuraavat webinaarit: VII) ti 6.10 ja VIII) ti 8.12.

Esillä ajankohtaisia teemoja ja oppimisen tuen hankkeiden helmiä

Luvassa runsaasti käytännönläheistä tukimateriaalia Opetushallituksen rahoittamista hankkeista

Lukiopetäseminaari/-webinaarit lokakuusta lähtien

[Erasmus+ TCA koulutus "Kestävyyäsmurros koulussa – opettajat kestävää tulevaisuutta rakentamassa"](#) 29.10-30.10.2026

Maksuton koulutus, johon haku alkoi 12.5. tarjoaa **konkreettisia työkaluja kestävyden edistämiseen** hanketyössä sekä omassa opetuksessa. Seminaarin sisällöt tukevat koulun tai oppilaitoksen kestäväen toimintakulttuurin pitkäjänteistä kehittämistä.

Vinkki

Tarjolla tasokkaita oppimisen tuen tukimateriaaleja OPH:n webinaareista

- Tukiwebinaari VI 23.4.2026
  - [Lukiokoulutuksen oppimisen tuen uudistamisen webinaari VI](#)
- Tukiwebinaari V 29.1.2026
  - [Lukiokoulutuksen oppimisen tuen uudistamisen webinaari V](#)
- Tukiwebinaari IV 11.1.2026
  - [Lukiokoulutuksen oppimisen tuen uudistamisen webinaari IV](#)
- Tukiwebinaari III 4.6.2025
  - [Lukiokoulutuksen oppimisen tuen uudistamisen webinaari III](#)

Paremmen arjen tueksi esimerkki ”radikaalisti kukoistavasta” Siilinjärven lukiosta: Arvopohjaiset toimintaohjeet lukioyhteisölle

Kohtaava ja kunnioittava vuorovaikutus

- Kunnioitamme toisiamme, käyttäydymme asiallisesti ja otamme kaikki mukaan
- Kohtaamme toisemme yksilöinä ennakkoluulottomasti ja avoimin mielin

Vahvuuksien hyödyntäminen

- Arvostamme kaikkien yhteisömme jäsenten tekemää työtä
- Hyödynnämme toimivia työtapoja ja kokeilemme rohkeasti uusia

Osallisuus

- Osallistumme aktiivisesti koulun tapahtumiin ja yhteiseen toimintaan
- Käytämme sähköisiä laitteita niin, että ne eivät estä oppimista tai toisen ihmisen kohtaamista

Toimiva yhteistyö

- Pidämme yllä toimivaa keskusteluyhteyttä kaikkien kanssa ja otamme asiat rohkeasti puheeksi
- Toimimme esikuvana ja yhteistyössä peruskoulun kanssa.

Turvallinen ja viihtyisä koulu

- Pidämme yllä rentoa ja avointa ilmapiiriä, jossa jokaisen on turvallista olla oma itsensä, opiskella ja tehdä työtä
- Huolehdimme yhteisen opiskeluympäristömme viihtyvyydestä ja siisteydestä

Kiitos.

Onnea lukuvuoden päätösrienteihin ja riemukkaita ylioppilasjuhlia!

- Äiti Teresa: "ole uskollinen pienissä asioissa, koska niissä on voimasi"
  - ✓ Suuret teot koostuvat pienistä, rakkaudella tehdyistä teoista
- Kiitos arvokkaasta työstäsi lukiokoulutuksen ja lukiolaisten hyväksi!

- petri.lehikoinen@oph.fi
www.oph.fi

